

alt

360

3-12-195

Bihar Collection

۲۵۰۹

فصلہ اولی

۳۶۰

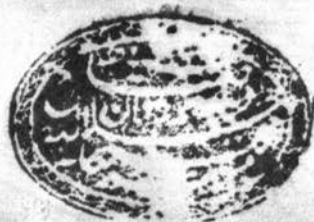
فصلہ اولی

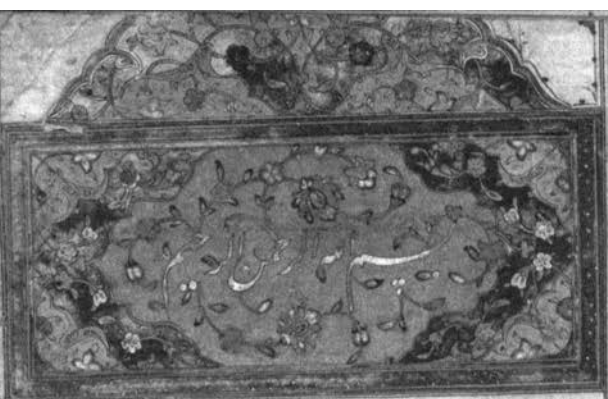

Buhar Collection

مجموعه قصیده مضبوطه شاد و اول

مولانا ابی سید ازی که در سنه ۱۰۴۲ هجری

جود و پاس پشیا سها نخی را که فرست مقصد موجود است و در پای جود
 کانیات جصفیات نظم و جود روحانی انسانی کرد زنی سدی کو مقدم
 بر کجخت نظم و جود عدم و حیا نامیات صلوات زکات بر شامند
 صطفی و ما و مرکب جانی نخی محمد مصطفی شامان و نظریان که شامان و دیگر
 بحر که شامان است از و صند از دیگر صلی الله علیه و آله الطیبین و الامه المعصومین
 خصوصاً امیرالمومنین و امام المقتدین و عبود المصلین و حبیب حبیب الله
 پس الله العالی غالب کل غایب و مطلوب کل طالب المرید
 علی ابن ابی طالب شایسته که فطره سر و کج حکمت است
 بیت القصیده گویم بحسب رحمت است صلوات الله تعالی علیه جمیع این
 قصیده است صد و شصت بیت که قرب جود است بیت از او شوق
 می شود بطریق توشیح موشیح بالتاب سماوی و دعای دولت روزافزون
 نیکوخت خلافت پناه خورشید آفرسیاه ناصر عباد الله تعالی و غریبا
 حافظ ملا دانه عباد قربان صاحب لواء الامن والامان باسط ساطع ال
 والایان قربان الماد و الوطن قطب ملک السلطنة و الخلافة و السلطان و ال

مه وصال تو مگر پس که یافت یا باید مگو مگو و بدستان کجا شود عاش	بصیرت رو مارا کجاست جگر فراد اکمال حاصل نیاید بخت این بهار
طبع بحر خون خزان خون خزان	وصالته که یاید بگر و بدستان بصیرت و ما نیاید بخت آن
عجب تر این که تراست صدی که منم که عالمی از در دستم سوزند	له از وفا بر در دستم شیش تویی که بر تو دعا در منم نیل و نهار
طبع بحر عالمی عالمی	ای تراست چون عالمی در منم کو وفا بر رخت صد دعا در دستم
شربت میوش میوش که در شوق و درین زنجیر از آن جو برق آید	حریف شده و کون است عاشق و دیدار که ز کمان دور رخ فروخت هر چنان
طبع بحر عالمی عالمی	شوق رخ تو شمع محبت جو نور خورش کون عاشق مگر یکت از فروخت
ز بس که بوی تو آورد باد خاک را ده پیشانی شافت عجب شست	ز شوق پای تو بوسید دل عاشق را کسی پای عشق از تو یافت مخور

دلم که ریش و جگر خوش شد از آن سید
که شیر می شود از عشق دیده اش خنیا
در همین عشق دلم شد ز خنجر آهن
که پسر نهاد بدست مرا که بماند

طبیعی	بحر	ریش کودی دلم ز خنجر آهن	قصه
فاصله	خینف	شیر از عشق پسر نهاد بدامن	قصه
فاصله	خینف	ریش کودی دلم ز خنجر آهن	قصه
فاصله	خینف	شیر از عشق پسر نهاد بدامن	قصه

خواب کویشم آنچنان که دیده گم
چو من که دیده خوابم از چشم خنیا
اگر چه زار تو از من کسی بدید
در فتنه ای همه آه از چه دید

طبیعی	بحر	دیده گم زار تو از من که دید	قصه
فاصله	خینف	دیده گم زار تو از من که دید	قصه
فاصله	خینف	دیده گم زار تو از من که دید	قصه
فاصله	خینف	دیده گم زار تو از من که دید	قصه

مقدم اهل بطر عین فای
شمع غار ضلالت با فو و انوار
از نظر اشکات سخن آید
رخ جولالت آمد تمام عیار

طبیعی	بحر	مقدم اهل بطر عین فای	قصه
فاصله	خینف	مقدم اهل بطر عین فای	قصه
فاصله	خینف	مقدم اهل بطر عین فای	قصه
فاصله	خینف	مقدم اهل بطر عین فای	قصه

دیده بزم منت از زلف و خط منسل
برافکن از مدح پیوده چاکش گشام
مرا از شیشه لغت نمود جلیغ سزار
که پیش آن مدح چاکش مشکینه سزار

طبیعی	بحر	دیده بزم منت از زلف و خط منسل	قصه
فاصله	خینف	دیده بزم منت از زلف و خط منسل	قصه
فاصله	خینف	دیده بزم منت از زلف و خط منسل	قصه
فاصله	خینف	دیده بزم منت از زلف و خط منسل	قصه

[illegible]

منطق عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	بحر جان کجا غم ز کجا تاب کجا عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	قابله صفت عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	قابله صفت عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن
اگر نه این را که ای پری سیخ من را داد که محبتش شود پیش عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	دو عالم او چه بنی نظیر چشم عجب که عسل از آن بینی زشته و قفا عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن
عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن
که ای در زواری آفتاب دور صفا صفت لم زان رخ جو از دست عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	که تن بسوختش از حشر این قریه که ثابت است بی عشق تو در این عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن
که نمه پیشش که عشق چو کشت بود ماه فلک و نیت غیر کشت عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	کل جهان خست عشق است اکلا بوفیض مهر تو اشک است شیدا عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن
عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن
عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن
عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن
عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن	عقل و فطن عقل و فطن عقل و فطن

پی	بیتن که سیمنی لیک شین لعل	بیتن که عجبی لیک سگون کختار
ص	خودش از رخ چون یاقوت سیمنی	ولی که از جبین دستیت خردوار
ط	سیمنی لیک رخ جو یاقوت	سیمنی لیک سگون دستیت
ن	شسته ام همه شب ل خرم سواد	لب از فغان جوکان بازو جسم کور جا
ج	چرا تو با بی از فغان رخ را چو کمال	که میشتی همه شب پاسبان میدان
م	مول از همه غم کیت چون من کی بخش	خرن بر ایهام کیت چون عجزار
ط	همه شب خرن بر شست فغان جو کمال	همه شب خرن بر شست فغان جو کمال
ن	فغان جو کمال ز همه شب خرن بر	فغان جو کمال ز همه شب خرن بر
ج	سرم خدای رست من نظر کن تو	که باز عریه دارد و نوکت دریا
م	عریه دارد غم نورال	غم نوحارت دین باشدش قصه دار
ط	چه دارد اسپید غم نراه و فغان	بید دین پیش زلفت از وی ای عیار
ن	دی بدم باز چون بت چینی	بجانم ای بت چینی کوه کین ابار

تطبیع	بهر	مستطیظ	از عیده	دارد	بودن	فائیه	صفت
منزلت علی بن ابی طالب	نخ	از عیده	دارد	سرخو غا	بقین	بهر	نمای از صفت که خواست
		دارد	سرخو غا	بهر ط	آن		
		بودن	بقین	آن	کردن		

تربیت در تن من کوم دلیر اقدری تر از عین فاطم من از ایزد و چون که نمودن بدولت شاه اگر دیده من پس خوار و چپ نمود در سر فوق راحت ای ساجد بنوش جام عطای از ان رحمت شاه منیم کوم دلیر در عین وفا از دولت شاه	که دانه از قدرت وار من زناش بیا و صدق صفا من چشم و یکبار و شش زین شاه آشیت مهر شرار که پستم از طلب زرد ساری افکار تو هم پر آب نیا کن قدح بنوش و بار کورت ز حضرت شاه است پستی ای شاه دانه قدم ریز با صدق و صفا از محبت شاه
دیدم پسند و احسان و عطا از محبت شاه	پستم طلب ساغر پر آب نیا از حضرت شاه

طبع	بجز	آنکه در کل اندیشه نورانی حقیقت	تأمل	صفت
سختی	سختی	آنکه در کل اندیشه نورانی حقیقت	تأمل	صفت
دور	پیش	دور پیش از سوخته جویش	و جو	پیش از سوخته جویش
طبع	بجز	جو پیش سوخته بخت	تأمل	صفت
سختی	سختی	جو پیش سوخته بخت	تأمل	صفت
لای	کلی	لای کلی جو خورشید بر همه شد	و جو	خورشید بر همه شد
تول	له	تول له بین جو کواختر که تا فیه است	نظر	کوش بوی شاد است شاد زیار
طبع	بجز	کلی جو خورشید بر همه شد	تأمل	صفت
سختی	سختی	کلی جو خورشید بر همه شد	تأمل	صفت
ان	نیز	ان نیز چشم فلک جو شاد است	که	تبع عدل شد شمس معقول از زنگار
جو	مید	جو مید از قبلش متوجه با تیرگی	یقین	که متوجه طلایان شمس نزار
طبع	بجز	شاد است حیدر قسبه روحانیان	تأمل	صفت
سختی	سختی	شاد است حیدر قسبه روحانیان	تأمل	صفت
آ	مثال	آ مثال برقی که نیست در که میدان	عیان	جو شعله شمس پیکان کینه گرا
ا	اگر	اگر چه شعله آلم جو برق فروخت	ولی	سپاد چشم بین زان کرد به ا

طبیعی	برقیت دمان شده ال علم	نایب صفت
سوزن خصل	یا شعله شعاع از دم باد است یکسره	خود بخوبی
سوزن خصل	لیم شد جهان یک شاد و حرازنا	خوشا کنوی ملک خوشا بد اشرا
سوزن خصل	سهرای جان دل آباد گشت و خوی	منور خوشتر ازین عدل او شد
سوزن خصل	عجب از دوش که مرده زند گند	که پیش بخت خدا داد نیست این سوار
طبیعی	جهان شاد شد از شاه و دل آباد	نایب صفت
سوزن خصل	خوشا ملک خوشا شاه خوشا عدل خدا داد	خود بخوبی
طبیعی	اگر به صد کاشمش شاه به بر غضا	نایب صفت
سوزن خصل	دمی خورنده به نجیب که بیک عالم	خنده و ناک و صد ضرر بشیر
طبیعی	بصید غشا جو رفته که که	نایب صفت
سوزن خصل	تبارک اسرار آن که خوات حاتم	خود بخوبی
سوزن خصل	اگر نه آمده اوضاع فرشته زرق	چرا که هم گسختن جرات خوار
طبیعی	حاتم طایفه اوضاعش	نایب صفت
سوزن خصل	کیر دازان و همه کسینش	خود بخوبی

فروغ آخر دولت از دکن بفرست	که قاضی زمینت و کعبه آوار
زمنی که امانت میر تو کی که بخشیده	فروغ نجم سعادۂ خوش بیک بیدار
بجز آخر دولت او کین عمر بر تو بخشیده	قاضی صفت
قاضی صفت	قاضی صفت
وجه روی و بلع و زان امان باری	که بحر فضل باقبال و کسود انهار
نور داغ است مبدش هم که شاد بسته	دمان حاد و پوست کنده از غذا
بجز روی علم و منرا از آب قزو شسته	قاضی صفت
بباقبال کسوده دمن حاد و بسته	قاضی صفت
از خوران صاحب نظر بهتر	ز عمر سیت بهر صاحب نظر عموار
بجز هم پرور صاحب نظر	قاضی صفت
بجز هم پرور صاحب نظر	قاضی صفت
ایا سپهر گرم چاه خود سبک بجخت	برای تست شب و نیم و عموار
در مراد توای بی نظیر از ان باریت	که ملک داده کبریت غنایت جبار
بجز اگر جاده خود سبک بی نظیر	قاضی صفت
بجز رایت نیما و ملک کبیر	قاضی صفت

ب	پس از عدد و چغت کوبه پیشی باشد	ج خاک دباد و تو جلی آب و شکر از یکجا
ط	طعیم	از عدد و چشم کوبه پیشی
ع	علاج	خاک و آب و تو آب و شکر
س	سحر شنید و کل از صبا که خفت نیست	کل از تو در عرق اما و رخت زود از بار
ا	اگر کش نشد از تن ز رشک خلق نام	بودی خویش کلا از پیر زدی تیار
ط	طعیم	کلا جیت اکل کل شد در کل کلاب
ع	علاج	کل از تو در عرق اما و دوز در پی کلاب
ی	یاقین که بر درو بهت پرور شده است	بعد نیاز و فقری که اوفت کباب
ه	همای پر دیش چون بخت کبود	رود آب سپرد باز آید از پندار
ط	طعیم	پودر شده نمان چون بخت کبود
ع	علاج	بعد نیاز و فقری رود آب سپرد
ی	یقین که بر درو بهت کرا و ف کباب	همای پر دیش باز آید از پندار
ب	بگواریند حواریان تو ولی نازند	بمال از این همه را بخر و بخت مرشد
ر	ر در غصه خراب از دست غلام	که از تو را به خراب است نام و طومار

نوشته شده به صاحب معراج اول
از قلم آ...

[illegible]

[illegible]

طبیعی	چون ابرو کمر افشان کمر که شمشاد باشد	صفت
نورانی	نه ابرو بدانی صد کج شمشاد باشد	صفت
بودسکان	تو در جلد چو شیران	کشد هیچ کاشان و غا کار
مین که شیر سکت	جلد چو لیکنان کرد	لبان بقدر نیران کاشان
تطبیعی	سکات چو شیران و لیکنان	تافته
نورانی	سکاتشان و غالب بر نیران	صفت
مدام می شکند	سبخی شمشادان	کینه غازی تو یامه بندکان صفا
اشارت به عطایا	بخت محمدا	چنانکه پنج بختی کرامت پستار
شکند سبخی	شادان صلاقت	بکند پنج بختی کرامت
بجه غریب مجنون	مخلص	تافته ابطاطی صلاقت
نمکین	محرر بل مجنون مسدود محذوف اگر دوا که علات آرند	صفت
فلان خلاق ناعلم	شکند سبخی شادان علمت	صفت
یقین مانه جولان	تو چون که در تازی	یکان سپه که در خوی چکانی و دنیا
دود چو گرم گیسو	تو میجو در دما	شوند غرقه بکمر عین و پیا

[illegible]

بکر ایل سالم فا علان	مجلس منع مطوی موقوف	قافیه ابطاطی و چون کلیان نورانی
مجلس مجلس	مجلس مجلس	مجلس مجلس
نواز یار و بران دشمن دولت را	مجلس مجلس	مجلس مجلس
مجلس مجلس	مجلس مجلس	مجلس مجلس
مجلس مجلس	مجلس مجلس	مجلس مجلس
مجلس مجلس	مجلس مجلس	مجلس مجلس
مجلس مجلس	مجلس مجلس	مجلس مجلس

بهباشاد و بهار سجد هر چه پیش است هوای نسیم ترانست لوی و لغوی	که جز به پیش تو بودست سجده برد و سخی زین تو سوسه است ایلم استغفار
کفر یا خب سول ناعیل فاعلان	مخرج سیدین خرب محض قافیه میسوب با حلقه حرف قی
در سجد چه سول و لوی خورشید تو بودی سجد سول	در سجد چه سول و لوی خورشید تو بودی سجد سول
مول شاه بودیم بعد چون تو عزیز از آنکه خوار زمانست تا بد آنکه کل	کل شکسته در آیام تو شدست نزار کنند خوار من در دست زربهار
قطیع بحر شد هدایت غریز خوار زمان کل در آیام تست خوار من	قافیه شد هدایت غریز خوار زمان کل در آیام تست خوار من
یارین که جامه تو دوزی بر قد کس تو داده مهر و فلک را دو جامه طلس	قافیه جامه تو دوزی بر قد کس تو داده مهر و فلک را دو جامه طلس
وجود نیست بهما تو اش پیر شام نه هیچ که جو حکمت نه فلونی جو کنت	قافیه که مجور و بران از دما کاش اعداد نه لعل نیست جو قهر و قاطع الاعمال
به از تو نیست و بهی نیست و در کاش ادهوی و بیدانه و جهان	قافیه که مجور و بران از دما کاش اعداد نه لعل نیست جو قهر و قاطع الاعمال

تطبیع	بحر	چیت بست شاد کو طوفانی از چمن بدر	تاقیه	صفت
مغفول	مغفول	مغفول	مغفول	مغفول
از آن صارت آن لطف طبع بحال		که است تمام کنی میان سحر و کار	دوان سوار و جو خیم است بر آه است	
تطبیع	بحر	زهر و لطف بخوان سوار را بر آه است	تاقیه	صفت
مغفول	مغفول	مغفول	مغفول	مغفول
از آن کسی که ترا داد و جان و خدیو		مال و دین بکند پیش از آفتاب	مرید چون سپر خود داد و دست نشود	
تطبیع	بحر	کسی ندیده چون سر داد و خست	تاقیه	صفت
مغفول	مغفول	مغفول	مغفول	مغفول
چونست نیت من برای یکبار شمار		و کونه موجب حرمان من شود شمار		
تطبیع	بحر	من را بلی از شایسته منی آن شود	تاقیه	صفت
مغفول	مغفول	مغفول	مغفول	مغفول
چون من برای دیگر موجب حرمان شود				

ی نین قصدا شد و آن حکم تو ای شاه
فلک میوک تو بنده و تو ای شطها

قضا شد آبع توای شاه موب

دایره
 مجتنبه
 مخفی نرج
 مخفی زهر
 مخفی زلف
 مخفی عین
 مخفی حلق
 مخفی تن

از ان همیشه به یار شرف و عالم شناس که بر جریمه است این عالمی قمار

توسا از شرف شاه عالم

مخبر متعارف عم فعلان
مخبر متدارک عم فعلان

از آن نبود کسی چون تو در جهان بهم که با خدا و کرامات و اسامی از زبان

بود کسی جو نور جهان بخرد
مخرج کامل شود که
مخرج و او را

لوا ای تخت ترا شد کلام و داری ترا شد دست بنام نیا حد فضا

بخت تراشد نکاح تو تراشد دنیا

منه خج منصف مطوی تو قی منصف علی علامت ۲
 منصف مطوی تو قی منصف علی علامت ۲
 منصف مطوی تو قی منصف علی علامت ۲
 منصف مطوی تو قی منصف علی علامت ۲
 منصف مطوی تو قی منصف علی علامت ۲

همنوز کنش شسته یقین جو تو برخت که باز عدل کت منج حیدر گوار

کین شسته جو تو برخت باز

منه خج منصف مطوی تو قی منصف علی علامت ۲
 منصف مطوی تو قی منصف علی علامت ۲
 منصف مطوی تو قی منصف علی علامت ۲
 منصف مطوی تو قی منصف علی علامت ۲
 منصف مطوی تو قی منصف علی علامت ۲

اگر فلک کبری را بدوی شست کت کسی حاد گوار استودانی احرار

فلک کی بدین شست کسی را دگوار

منه خج منصف مطوی تو قی منصف علی علامت ۲
 منصف مطوی تو قی منصف علی علامت ۲
 منصف مطوی تو قی منصف علی علامت ۲
 منصف مطوی تو قی منصف علی علامت ۲
 منصف مطوی تو قی منصف علی علامت ۲

لسم از کسان جز تو خیر خوانم من که کت جو تو به از در دود من اقرار

عیا دت تو ز صد تقوی کج کس کج که عیسی تو و جان میدی بپشت

[illegible]

از توشیح اول بیات قصیده این قطعه برنجیز و امین یا اله العالین

میتش تا چمن سحر و زندگی باشد	بخ امید باقبال شاه کلکوان
ز فیض نجم سعادۃ توانش باد	که نورد دولت نجم السعاده افزون
بسیار پرور خستنی ابدیاری	بماید دولت ایستاییه بیاون باد

امین یا اله العالین

این قطعه از حشو مصراع اول قصیده مستخرج می شود و از حروف منقطه خالص است

داور عالم و علامه عید	هاصل کار که علم و کرم
جام و عامر معموده صر	کامل اهل کرم صدر اجم
ملک ملک دو عالم اورا	در همه ملک شکست کرده علم
دارد او یک که عدل همه ملک	رسم عدل همه او دارد رسم
هم کرم دارد و هم کدود روا	کام علم و کرم و کرم کرم
دل و عالم اسما	داده او داد کمال آدم

کامکار رسم عالم همه عمر

داور کلام روا در رسم

این غزل از حشویات مصنوعه که از قصیده مستخرج شده میبخشد

ای روی تو قبله دل آرا	وی کوی تو کعبه دل ما
دایم دل ریش من غمین است	از نماز تو ای کنگار زیبا
روشن کنی از رخ جوهر دل	وز مهر جبین حیرت جانا
زان روی کاشاده بر دی آستان	دل را جبین از منار دانا
آگاه نخواهی مرا خودم زان	به کوشش من و صبر برده خدا
بیرون ننوان شد از دست هیچ	ما را که بود دل خود اسبجنا
با دام ز کشتی خود ای بهت	سر پستی و اهلی از تو شنیدا

این بیت از حشویات غزل میبخشد

اهلی سنخشل کو تماست
ازین دوازده اهاست

حسبم بالنجیر والاقبال والحمد لله ولاؤخر

اصل است و متدمان بیت شهر را خانه موی نسبت کرده اند و قافیه
 زمین تخت اند و تقش نیست و حدودش چهار رکن مصرعین
 واجب بخود قصیده بطریق تنجیث نشان دادن موشح باقالب شعر یغی
 مدون این صناعت و مروج این بصاحت امیر کبیر عالم عادل مفرخ
 الامام الحجا الفضل ملا الفخر اسد المکارک مثلی الماسک خضام
 الاسلام و المپید نظام الحق والدوله والدنیا والدین علی شیر
 اکمله نشو و نما ی کلشن و سر عملز قناب تحت است
 منج رویی نقل فصل امور چون عین از سیل و طایست لازالت نظام
 پی طلق حلاله و مدعی الحاقین طلق نواله بشیمن حصول و فروع بحر
 و دوایر پسته که اوزان نوز و کانه است و ملکیک بحوران و ترفیع
 اقسام حدود و توافی صحیح و محبوب و اسمای ان و انواع صنایع و منابع
 که متعین و کتب جمع کرده اند و متاخرین چه جمعه باز کرده اند با نوا
 و صنایع که مکلف کر این غفره بحر جا کنده ای اهل شیرازی اختراع کرده
 امید که در انحصار است بمع قبول فته و عین ضامحوظ کرده
 مکرمیم قولم و غنیمت میبازد که شکفته کل آسیدین ازین پستان
 و الکلمان پی عی واجب الاحسان

مرا جو خوشنودین است بهایت آجان این مان و سکنین		که نازده ای شکر زان بوی مشکین که در عجا برم زو یای جهرت خوار	
طبع خا علاتی علاتی		ناشنیدین جان مسکنین بوی زان مشکین نازده شکران بوی مشکین انجا بر جان مسکنین	
نماوه است خیالت جو یای بر جان اگر غم تو که آرد چنین شمعینما		شبی نجام ازین سیل دیده بیدار بریزدم به شبی خون که گویش نمانا	
توسیع قتل قتل		خیالت جو بر جانم آرد شمعین شبی آیم از دیده ریزد شبی خون	
مکودنی نازین سان کشاوه لفظ آبی کزینیت که پارسوم حل نهند		که گردن و لشل از غم کی ریزد نزار جومین را بهیم ازین کشه شوار	
طبع خا علاتی علاتی		مکودنی زین کسه زیر پایم بند که دهنه کی ریزد چون رمی از کسه	

کسی که در دهنش صبا جو که تریافت کرد لاش	کسی که در دهنش صبا جو که تریافت کرد لاش
در دهنش دید جان کود تریافت دل چهل خود کو دخت	در دهنش دید جان کود تریافت دل چهل خود کو دخت
مسوز جان کران با من کو زین با دلی با من هم خواری گشت غبار	مسوز جان کران با من کو زین با دلی با من هم خواری گشت غبار
سوار بارون همه یک باره سوار بارون همه یک باره	سوار بارون همه یک باره سوار بارون همه یک باره
ز مشک خاک سیاهیت بدست تان بسوز خودم تا خورشید کلان	ز مشک خاک سیاهیت بدست تان بسوز خودم تا خورشید کلان
خاک سیاهی بر رخبت جفت خاک سیاهی بر رخبت جفت	خاک سیاهی بر رخبت جفت خاک سیاهی بر رخبت جفت

ازین برآمده کاخ است خاک برین	کز او امید ندارم ادا وصل و کنار
نی که جان مرا خوب بآید حاصل عمر	میان ما و تو نمانی شدت حایل دار
سجده جودی یک صانع خدای عز و جل	این کاخ خاک بر سپهر جان و نبی تو حاصل دارم مراد و صلت نمانی شدت حایل
صفت قالب معدن سحر خدای عز و جل	
شمار غم ز تو که بجای کیم رقم	غم ترا نبوسیم تا بخشه شرف
که کجاست سینه بیاخن مرده صد باره	که شرح تیغ تو پازم زملوح سنگین
سجده سجده مطهری مستقل فاعل مستقل فاعل	از تو کجا چاک نیست سینه بیاخن تا نبوسیم بخشه شرح تعابین
صفت قالب معدن سحر خدای عز و جل	
بلا که نرگس خویشم اگر کنی ای سرور	کلاه بخت بخر حکم تو کل صد بار
سعادتم بآردت جو خاک پای سواد	زی مرید محبت ز سعادتم
سجده مخالف فاعل مخالف فاعل	بلا که نرگس خویشم اگر کنی بآباد کلاه بخت بخر آنکس که چون سعاد
صفت قالب معدن سحر خدای عز و جل	

اگر بدان رخکش و دین ز منی بدید

تو باز از کرم خویش برده بردا

لب تو کردم ازین گونه خدیش ترا سگ

عزیز و شریفم که از آب برآید

وسط

فَاعْلَامُتِ فَاَعْلَامُتِ
فَاعْلَامُتِ فَاَعْلَامُتِ
فَاعْلَامُتِ فَاَعْلَامُتِ

باز اگر چه می بردیارم را بدری هرگز از

مروف مرودف مغرود
مغلو مئی پائی

سراسر سال در رویت کلی نیاید

که خون من از همه بیوش بود و مرا قرار

اگرچہ درجہ بی چون تو نو کلی سنگت

داشت در دلیلی چون افکار

نقطہ

محل

جور ویت نیاید کنی چو
چوین مسم تدارد کلی

معلق
بجہت انہ

یہ کہ پیسہ زدا ازوشوئی و دی

زردنوق کوئی نوکر دار بیش چہ نعل

بدرود و داغ خوشیم از بوی وصال ازان

تذکرہ جامع سیرت و سہ ماہی الجناح

تتبع

مخاض علیٰ فضائل
معانی علیٰ فضائل
مختصر فی الجمل

دشوق روی تو دیدن بدر دو خاع
دشوق کوی تو دامن ز کشت باغ

عالمی کتب خانہ
پنجاب یونیورسٹی
لاہور

نتر و اگر دل صید کند تو شاد است یقین که نه جوین آموخته که آسیر است	درین که پای سمند بر او کند قضا بس که سویی جوید چه غم رسد به
قطیع بحر دل صید کند شد و چون گسست منقول منقول منقول منقول منقول منقول	فانی صفت فانی صفت فانی صفت فانی صفت فانی صفت
دل جزین جو خراب یکی نظر از رشت یکی نما جویم هر شاه را و این رخ ترا جویم بیکرم بن شمس است	چه اشد آرتابی می رخ جو کجا پرستمت جو خراب توام و به کجلا یک نظریستی به یک بسته مکار
قطیع بحر جو خراب یک نظریست چه ندارد می گسست شاه علی شاه علی شاه علی شاه علی	فانی صفت فانی صفت فانی صفت فانی صفت فانی صفت
بود لب شکن تو شربت که ترا آرد آن قد تو که شد سبزه قامت طویش	خدا تو لاله نور خط تو نسیل عذار به سیر و کو خط آزاد کی خوشی یار
قطیع بحر لب تو شربت کو ترده تو قامت طوبی خدا تو لاله نور خط تو سیر خط غری قد تو قامت طوبی لب تو شربت کو تر خط تو سیر خط غری خدا تو لاله نور	فانی صفت فانی صفت فانی صفت فانی صفت فانی صفت

دل من از تو اگر زنده شد بیا شد ولی بکشت جان زد علم بنا به غمت	چون ز شکلی دل زنده شد به فرخا که تا بر آوردم از جان و عقل و شوی مار
تقطیع دل ز تو در حرکت جان زد علم من ز تو دل زنده رسم از اولم	تقطیع دل ز تو در حرکت جان زد علم من ز تو دل زنده رسم از اولم
خدا رستنی پیشانی تو بس تن تقطیع ست پیش تنی بس تو	که رستنی بازیت به بر سیت بس تنی بس تو
سبب رستنی نیست سبب رستنی	
وصالی از چه کم داد است و کیک اگر دوا نمی دردم از دردی دن عمادین ای کشت از چون نظر دگر کشت تم نیک بین و عیب کن	چون بیاد تو دایم خوشم و حال از کیک چون خوشی مرا من با دجان من پیا کن به تنی غم آیدم از دیدار چرا که شیشه عشق ز غم گشت ساز
تقطیع ای داد و دوا می دردم از دردی دن	تقطیع ای داد و دوا می دردم از دردی دن
من با تو خوشم که تو خوشی هم بمن نست نظریت نیک بین عیب کن تنی مناشیه عیشم شکن	من با تو خوشم که تو خوشی هم بمن نست نظریت نیک بین عیب کن تنی مناشیه عیشم شکن

بجز نعمت دلا را م من که در عالم ی شش محب نمود کردار	من از برای تو رسوای و سرم ای لدار و کرد و دل و نیم نکردم از کردار
سجده خوار نمید نمید نمید	دلا را م که در محب لم علم کرد نام صفت
به شیب دین عجب تو خون همیشه خون بریم دین عجب ای	که هست دین عجب تو پیش از آن نبارم چه نایم تا بسین تار
طبع موت موت موت	شیب دین عجب دین عجب دین عجب دین عجب
مرا که جان کنده غمزه نو یستین که جان رو دم زمان و حال	نمید که کنم جایت ای سمن لانا تویی میانه جان لطف لطف ای حار
طبع خوار خوار خوار	جان کنده غمزه جانان سینه جای وی میانه جان
شکار لاغرم نزار بوسف کسان	که نماندست پیش تو عجب که میخورد به پیشی مراد دین بازار

تطبیع بحر	اصلا بنی ما را بحر است	فایه صفت
خاک و خورشید	که همیشه عالم بشیر	کمال صفت
خیال اوی تو ایسته اندر چه نسق	که جان نیافته شمع بی آن رخسار	
اگر چه وجه تو در خور ز دست خرم	کشیده نیک بروی در خط رنگارنگ	
تویی که هر که بر روی بال سبز تو بود	پیش من حق و راست هم دره و قاف	
مگر ز دست تو شیرین دهن بود که	رخس جو صورت چمن طاعت بود	
تطبیع بحر	آیه رسل و حب تو در خرم رقم	فایه صفت
منزل نعلین خلیل صفت	کان شمع نظر کشیده نیکو بقلم	کمال صفت
منزل نعلین خلیل صفت	هر که کمال جزو است سستش نه	کمال صفت
منزل نعلین خلیل صفت	که با پستی جو صورت چمن عالم	کمال صفت
ایا جلالتی موق وزید باد و بیا	جو خنجر کاسه می بود روی چمن	
قیامت که طرف باغ و کشت چمن	کسی نمی یصیر از کیشش شمار	
بیاراده که بر دهن هر چه نهانست	بیکد و در عیان از صفای عمار	
تطبیع بحر	ساقیا ساراه فاش کن چه نهان	فایه صفت
منزل نعلین خلیل صفت	فانی که می کرد نو کسی که خداست	کمال صفت

از آن که زگر بخت نمجو خلد اکنون	که باد و رخ فرا بست همچو جان بکند
لوی کل که محسوس بود اگر نه بود	که جان بود ز جانی و بی و پستی و خا
وزیدی وی شبست و قصور است زو	نه وقت جبر و حضور است و کوشه ای
قطیع حجر	بخت جو خلد اکنون خلد از حضورش
نقش بر سنگ	بخت جو جان که جان پیسته حضورش
نقش بر سنگ	چنین بروی شبست از جعد تیر سها
طریق دلباش که سست مشک	بنفشه را می و انداخت مشک تار
قطیع حجر	باز زلف شب بنفشه شبستش
نقش بر سنگ	نی نی شبست تیر هشت ناخستش
نقش بر سنگ	نور کل خلد روشنای کلش
نقش بر سنگ	جو کلشش دل شورید دروشت
قطیع حجر	خود روشن بود کلش
نقش بر سنگ	جو کلشش دل شود روشن
نقش بر سنگ	تو لاله دار نشین چشم جام بر جان
نقش بر سنگ	جو دیده را تشنگی است یا تو سوار

تطبیع	جبر	بسی که عیب چشم بر روی خوش کل و	قافیه	صفت
فان عاقل علی	فان عاقل علی	لاله وار ش چشم بر خون آتش کل سوخته	ساخته	تجلی
وجودنا فعل را بخور شک و	ز شمع غنچه اگر شعله سر که ز انوار	لبان غنچه بخور شکست	جولاله سر چه بر فروخت چه در	
تطبیع	جبر	ما فکرم شک و غنچه چرا شکست	قافیه	صفت
فان عاقل علی	فان عاقل علی	شمع اگر شعله شد لاله چه فروخته رو	ساخته	تجلی
تو ز کجاست که بودی ستاره می	ولیکن این بود از عین لری بجای			
تطبیع	جبر	ترکش بود سحر پام	قافیه	صفت
فان عاقل علی	فان عاقل علی	لیکن این بود عین و بیر	ساخته	تجلی
بلی جو بسته زبان کشه کم ز خود	مگر شده زبان صاحب عین و	نظام دین علی شیر نشه اسلام	که یافت لوح و ظلم ز شارس	
امور حست از و خامه پدید	روز حکمت از اونا نهفته در			
تطبیع	جبر	لی زبان کشه ز خود سوین	قافیه	صفت
فان عاقل علی	فان عاقل علی	مگر از صاحب و ظلم شارس	ساخته	تجلی

مرو چی چنان زده ساخت جان سخن
که پسته خیمه در از تصویر شکا
لایک از طلبه میس بود و با
ملوک از طمع میس بود و بار

قطیع	جبه	تا ز جان سخن از میس	قافیه	صفت
فغان	مخزن	پسته خیمه در از میس	نما	نما

یقین که هم علم عدل بود از روی
یقین که هم حکم ظلم را کذا زدا
رسیده است کسوف از عالم کسوف
که او با هر مدارک شهر کند برود

قطیع	جبه	علم عدل فرازد کاش	قافیه	صفت
نما	نما	حکم ظلم که از مدارک شهر	نما	نما

عجب ملاززد پیش که کرده اند
به جز نیل که جاری بود از او آنها

لطایف کوش کام خلق شهری داد
کف عنایت او شد جوهری از اشار

قطیع	جبه	و پیش که ده کام خلق شهری	قافیه	صفت
فغان	نمایان	بحری که بود کفیش بحر	نما	نما

ی که که وی نه نشن نه نشن در شل و شل
 کوب بوشش که در کام است نوشکوار
 شتر آرد و من استانش نشین طعم
 شکر به نیت بدین نشین شش خار

قطر فایده صفت	بهر نوشن کام و شین نیش	نوشن نیش نیش نیش	نوشن نیش نیش نیش

ی که که آنکه را چنگ یاد آرد
 دی که کرده بود زنده ساز و آرد
 و سنان و تویدان پایشن کام و
 جهان کرده قیامت نصیب است
 بخر نوگیت که روز نظم بیا و که
 کثر تارک کوه کوه جوهر

قطر بهر نوشن کام و شین نیش	نوشن نیش نیش نیش	نوشن نیش نیش نیش	نوشن نیش نیش نیش

ا کوچه دل بیا و بار راقه جان
 دل کند بدین چل عطا و بار
 دل توره بخوار عشق و شین
 به عالم کند از جان در آید

قطر بهر نوشن کام و شین نیش	نوشن نیش نیش نیش	نوشن نیش نیش نیش	نوشن نیش نیش نیش

وکیل رزق تو بی ای نیر لوار لطیف خیال فتنه و غمزه من کوفته است کلا	پیش طبع تو این مرد داده اقطاع پیشیت کرده زیاست کلا را خطا
طبیع جبر کلا با از لطیف کوفته است کلا	قافیه صفت نیم طبع تو در شیشه کراپت کلا
وای طبع تو در از سخن کی بار از آن جهت که نبوده از روی شمشیر سرمه بد تو در جوت و زینت تو	توططی منجبت می شکرتار بود عفتش ازین دعوی استسکا پستم ز عدل قدر بخوار تر ز یوما
طبیع جبر در از سخت نبوده و در تو زیبا تو	قافیه صفت کلامی بسنجی گشتن بود و در تو
و م مجاوله شما به شورت از فضل بدست فضل تو نقد سرگرمی منت	که تیغ قدر تو شکست قلب صد تنها که مست کنج نمانت کرامت از خادای
طبیع جبر شما نشانت سرگرمی	قافیه صفت تیغ تو شکست قلب تنها

وجود نه فلک خاک ره بر قدم		ساده خیل ملک بر دست با سپه خضا	
در تو بوی زنا گنبد که رضا جوید		چنانکه بر قدمت چهره می بند زوا	
تقطیع	جگر	نه فلک خاک قدم بوی نه زند خیل ملک بر قدمت سپه بند	
نشتن	بخت		
نشتن	نشتن	نشتن	نشتن
عقود کوه و دامان ز تو افتاد		نخلن باشد بر زبان باد یک جا	
دری که بر سپه خاقان کف تو می آید		نخست بر چرخان زاله و ندید کجا	
تقطیع	جگر	ز تو فشان بر سپه خاقان باشد در زبان بر یک بهاران	
نشتن	نشتن		
نشتن	نشتن	نشتن	نشتن
و جاست فلک از چهره خاک جوید		که آدمی نبود همچو سیم تام عیا	
یقین که یک قدم بند سحر نمی زند		که سوی تو می زند آیتی دوی لادگان	
تقطیع	جگر	چه فلک چه ملک قدم نه زند که در بهر عا سوی تو می زند	
نشتن	نشتن		
نشتن	نشتن	نشتن	نشتن

دل عدوی تو در آتش بی شمع	که جان نبرد زان سوختن اجدار
یکدشتر از این هلاک منظم	بنارایی که نیا روحش اشتها
لیم ختم تو از مدبری کم دشمن	امید نیست که یان بدر بردن کار

تطبیع	جبر	عدویت جو شمع آمد و لیکن کم دشمن	قافیه	صفت
خون نماند	خون نماند	که جان را صد زاری یار برودن	جبر	صفت

تویی که مایه ی تو عاجز ایم	که دید چون تو خداوندی از صفای
اگر بعد از نه شایسته ایم جز مایه	سزای مدح که مایه ایم و خود مکار

تطبیع	جبر	مایه بنای تو نه شایسته ایم	قافیه	صفت
فانداختن	سجده و طری	چون تو خداوندی و مایه ایم	جبر	صفت

وجود کس نبود هیچ خلق و مرد	که این گفت به نخی و آن که راز
و کو جو گفت اندر جهانی دیده کسی	نموده در عمر آنها بی از غبار

تطبیع	جبر	سجده و طری	قافیه	صفت
فانداختن	سجده و طری	کین گفت به نخی و آن که راز	جبر	صفت

سواد و حکمت و متانت و استقامت و درستی تراز و لطف خداوندی در این حقیقت قیاس و عقل چه نماید تو را چیست		چنین که ریزد ازین گونه حکم با قیاس که برده است ازین بجز در قیاس و اخبار که بخشش تو دوانید چشیده را در غار	
تطبیق حاکم قاضی حاکم قاضی حاکم قاضی	دوستان دست خداوندی در این فی فی این قطره ده آن بجز در قیاس و اخبار	تطبیق حاکم قاضی حاکم قاضی حاکم قاضی	تطبیق حاکم قاضی حاکم قاضی حاکم قاضی
درون و بیرون جاست که برقرار نماید رفیق ختم تو بنویسد دل سوزان		نیافت هیچ دل از سوز حشر و خمار هر چه دیده گریبان او کند تیار	
تطبیق حاکم قاضی حاکم قاضی حاکم قاضی	و تحت را مباد حسد دل سوزان هیچ و سوز کعبه دیده گریبان	تطبیق حاکم قاضی حاکم قاضی حاکم قاضی	تطبیق حاکم قاضی حاکم قاضی حاکم قاضی
تو خضر را در روانی بدانش و تحقیق شک و یقین خسته در راه در کمال است		تو شبلیه جیبی از دلایل الطوار که در مقام عنایت نمودی استغفار	
تطبیق حاکم قاضی حاکم قاضی حاکم قاضی	تو خضر را در پند در کمال است و شبلیه جیبی در مقام است	تطبیق حاکم قاضی حاکم قاضی حاکم قاضی	تطبیق حاکم قاضی حاکم قاضی حاکم قاضی

صحنه کربلا

همین روبرو که کلمات تو صدق است از آنکه کلمات تو حال خطیت شکستین	که سوز دارد از حدش چون خطی نشد سبوت صدل سکین و فسخ کرد و غیا
تطبیح من علی بن عقیل من علی بن عقیل	جبر بود کلمات ترا حال و خطی شکستین که سوز در پیش خط صدل سکین
تأقیه صفت تأقیه صفت	
رکاب خاک مشک ترش ترش ترش بهر چرخه او باد و آب است کلمه	که در غریب دور فیه شیر در پیکان اگر چه هست بدن چرخه که از پیکان
تطبیح فغان فغان	جبر یش زشت کش مبادت کلمه در غریب دور فیه شیران هم چسبک
تأقیه صفت تأقیه صفت	
جهان کیش برکت که در کلمه ولایت از حرکات قلم نمی محو	بسوی اگر حرکت نماید از تو چون پیکان از آن ذوق برکت میرسد با شکست
تطبیح فغان فغان	جبر برکت کلمات ترا از حرکت حرکت از تو و از حق برکت
تأقیه صفت تأقیه صفت	

در آنجندیت بنفشه جو خط مکتوب پس نام که رساند ترا که که تو تو فارغی و نظر هر سو پیش	چه شکست که میت جو هر پیری طومار برو حال پس یک کوبت پیا ازان بشارت و امید کا و در اخبار
تطبیع جسم مشکل در علم مشکل در علم مشکل در علم	چند بنفشه رسته در غنچه سوختن نه پیری برو یک بشارت و امید تطبیع جسم مشکل در علم مشکل در علم
دل کریم توام در دل افکند این سخن شود امید مرا هم تو حاجت بخش مبین این که رسی بر دست خود از آنکه	که بار و از کرم بر سرم و در شوم که پاشیم کمر القصه بر سر و دنیا بدر راه ست قیاسی که رسی پندار
تطبیع جسم مشکل در علم مشکل در علم مشکل در علم	گرمی دل کند این سخن و ما هم دل را این بسته که ز بر سر مرا پاشی که بار هستی بسته تطبیع جسم مشکل در علم مشکل در علم
نه من که طاعت کس خط خطا دلیل ثابت و در سمای مایه است	که بر پش پش شد کلک تو همی ادوار دلت که دایره چرخ از او دور
تطبیع جسم مشکل در علم مشکل در علم مشکل در علم	طاعت ثابت و در سمای مایه است که بر پش پش شد کلک تو یک دایره تطبیع جسم مشکل در علم مشکل در علم

تراز هر چه افزاید است نفس و نه

فکر شده در کتابت از سر بیفزاید

منج سالم منج عیلم
رجز نسالم منج عیلم
رجز نسالم منج عیلم

روانیا شدیم این شیوه هم مکنایا

کی بخدمت ششایس واکاشم

مدريد فاعلان قاعلى ۲

سنا ی تو نه کنم در سخن همی تکرار

چکنم اگر بدشتی تو کنم سخن

کامل مسکن متفا علون ۲
وافر مسکن متفا علون ۲

مَنْ كَامَلَ شَرْحَ حَقِيقَاتِ

کار تو باشد ز علم کام ترا شد ز حلم

منهج مطوی وقف مشعلی علامه
مقتضب فاعلامه مشعلی
مجتب مجنون فاعلامه مشعلی

کتابخانه
دایره
مشعلی

رفیق گشت ترا فضل و لطف زدا
کلاه دار تو باشد در استیجا

ترا لطف زدا ان خمدار باشد

مستارب لم فقولی علم
مستارب لم فقولی علم

بطوح من گشت یارم ازین خد
بصدق مدح لو کارم بود نه ارا

من گشت یارم از مدح بانه

من گشت یارم از مدح بانه
من گشت یارم از مدح بانه

کتابخانه
دایره
مشعلی

اگر خط تو بسم من نهاد و ام خط
دو دیده روشن از آن بر تو نساید

اگر خط تو بسم من نهاد و ام خط

اگر خط تو بسم من نهاد و ام خط

اول متید بناسیس

ثانی مطلق بناسیس

سجده متید بناسیس

دول متید بناسیس

علائق فاعلان

بر خط تو سجد کرد و قلم را تبی که جز بسیر نه اند این قمار چند خود شری نشو و نماست در کبار که پس از طلب زار و توار وین نخون حکمتی آنم که روست نمار	گر خط تو دیده بنده ادا وصال بشیش بر در تو گسست مگر خسارت از چه تورم که زین عقل ولی خود شکور و خور تو بارم ده اگر ز شام شکور گفته ام بهمت روست

بی کج ز بر سپر تو این تاج سبز نی نشو و نماست پس طلب ز تو زین خون حکور حقا که روست	بایش بر در تو رخساره خور برگزین است مگر خور تو بر شام شکور کنم بهت روست

ولیکه ای ازان که تا پیش نیست		هم این خطش بعلامی نوشته است	
دلیل او بجای خرابی غلطی نیست		که بر تاجی او سکه است این معیار	
تطبیع	جبر	الهی که تا پیش غلطیست	
فعلات	مقتضی	این خط غلطیست تا پیش	
فعلات	مقتضی	تأخیر	صفت
الا که ناکش بر دوشان باد		همیشه تادول دست برادر بار	
دام تا گرم روز کار باشد عام		بروز کار نباشد جزا که خمار	
تطبیع	جبر	تا شک بر دوشان باشد	
فعلات	مقتضی	تادول دست بر و کان باشد	
فعلات	مقتضی	مزد	صفت
ببین که بسته و حکم بود همی است		بسته دست دل ختم و حکم از سما	
نگاه دار تو حق با دنا بروزی		که پای عمر تو شد در کرب خوار	
تطبیع	جبر	بسته و حکم بود پیوسته تا روز حسیب	
فعلات	مقتضی	بسته دست ختم و حکم پای عمرت در کرب	
فعلات	مقتضی	مزد	صفت

از توشیح اول آیات قصیده این قطعه بر مخفی زده با امین

شما که حاصل نام کسیت طواریش	که سالهای بسیج بر باد و خواهد بود
همیشه تمام اقبال خطبه دولت	بنام میر علی شیر باد و خواهد بود
که روی دولت اوست قدرش آید	بودست دشمنی زیر باد و خواهد بود

امین

از حشو مصراع اول قصیده این قطعه بر مخفی زده از الفا خالیت

لک لک مخفی که تخت	دم تو فتنی بخت
غیر لک کسی زلف مخفی	که نه نظم و نشر گشوده
بیگلک بی نیم مرعیت	که در محنت ز چهره زده و ده
سوده شده دره چهره میر	بیک برخت در کت سودا
که بر حقی و منده تو	ره دوری نه بخت سودا
از تو مخفی نیست کتی بخت	که سودا بخت سودا
و ز تو بخت مخفی بخت	که سودا بخت سودا
کسی بخت مخفی بخت	که سودا بخت سودا

از حشو صارع ثانی و تصدیق این قلمه بر بنحیه و از حروف معجزه خاد

در کمال کمال کمال کمال	در کمال کمال کمال کمال
در کمال کمال کمال کمال	در کمال کمال کمال کمال
در کمال کمال کمال کمال	در کمال کمال کمال کمال
در کمال کمال کمال کمال	در کمال کمال کمال کمال
در کمال کمال کمال کمال	در کمال کمال کمال کمال
در کمال کمال کمال کمال	در کمال کمال کمال کمال

در کمال کمال کمال کمال	در کمال کمال کمال کمال
در کمال کمال کمال کمال	در کمال کمال کمال کمال

م

